

Розвиток уявлень про природу світла

1. Корпускулярна теорія світла Ньютона

- Першою науковою теорією, яка намагалася пояснити фізичну природу світла, стала теорія світлових частинок, розроблена І. Ньютоном і викладена ним у книзі «Оптика». Відповідно до її положень світло являє собою **потік частинок, які випускаються світним тілом у всіх напрямках** (перенесення речовини). Виходячи з корпускулярних уявлень Ньютон пояснив більшість відомих тоді оптичних явищ: прямолінійне поширення світла в однорідному середовищі, відбивання та заломлення світла.

2. Хвильова теорія Гюйгенса

Відповідно до теорії Гюйгенса :**світло — це хвилі, що поширюються в особливому, гіпотетичному середовищі — ефірі**, який заповнює весь простір і проникає усередину всіх тіл. У **1801** році Т. Юнг на підставі хвильових уявлень дуже просто й наочно роз'яснив інтерференцію світла та розвинув, таким чином, хвильову теорію .

У **1818** році О. Френель незалежно від Юнга вивів докладну теорію дифракції й інтерференції світла, показавши, що інтерференція є прямим наслідком хвильової природи світла.

3. Електромагнітна теорія світла

У другій половині XIX століття Дж. Максвелл довів, що **світло являє собою окремий вид електромагнітних хвиль**. Його роботи заклали підґрунтя електромагнітної теорії світла. Після експериментального виявлення електромагнітних хвиль Г. Герцем не залишилося ніяких сумнівів у тому, що під час поширення світло «поводиться» як хвиля. У 1899 році П. М. Лебедев навів новий доказ тотожності світлових і електромагнітних хвиль. Він виявив дослідним шляхом, що світло тисне на тіла, на які падає, й виміряв цей тиск. За теорією Максвелла електромагнітні хвилі також чинять подібний тиск. Таким чином, у другій половині XIX століття була заснована електромагнітна теорія світла.

4. Квантова теорія світла

На початку ХХ століття уявлення про природу світла почали докорінно змінюватися. Раптом з'ясувалося, що відкинута корпускулярна теорія все-таки має відношення до реальності.

У 1900 році німецький фізик М.Планк припустив, що атоми тіл поглинають і випромінюють енергію скінченними порціями — квантами.

У 1905 році А. Ейнштейн припустив, що світло поширюється в просторі у вигляді дискретних об'єктів — квантів світла.

Таким чином, були виявлені властивості переривисті або, як кажуть, квантові властивості світла

5. Корпускулярно-хвильовий дуалізм.

В основі цієї теорії лежить думка, що світло одночасно має і хвильові, й корпускулярні властивості.

Джерела світла- це фізичні тіла, атоми та молекули яких випромінюють світло

- Джерела світла бувають штучні та природні, теплові та люмінесцентні, точкові та протяжні. Наприклад, полярне сяйво — природне, протяжне для спостерігача на Землі, люмінесцентне джерело світла.
- Джерелами світла є Сонце, спалах блискавки, лампа розжарювання, екран телевізора, монітори тощо. Світло можуть випромінювати також організми (деякі морські тварини, світлячки та ін.)
- Пристрої, за допомогою яких можна виявити світлове випромінювання називають приймачами світла. Серед природних приймачів світла —

Поширення світла у різних середовищах

як і будь-які інші електромагнітні хвилі світло характеризується частотою, довжиною хвилі, поляризацією

У вакуумі світло розповсюджується зі сталою швидкістю, яка не залежить від системи відліку — швидкістю світла.

Швидкість поширення світла в речовині залежить від властивостей речовини і загалом менша від швидкості світла у вакуумі. Довжина хвилі зв'язана з частотою законом дисперсії, який також визначає швидкість поширення світла в середовищі

Взаємодіючи з речовиною, світло розсіюється і поглинається. При переході з одного середовища в інше змінюється швидкість розповсюдження світла, що призводить до заломлення. Поряд із заломленням на границі двох середовищ світло частково відбивається. Заломлення та відбиття світла використовується в різноманітних оптичних приладах: призмах, лінзах, дзеркалах, що дозволяють формувати зображення.

Випромінювання і поглинання світла відбувається квантами: фотонами, енергія яких залежить від частоти.